

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplača 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemži nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 113.

V Ljubljani, v petek 16. maja 1884.

Letnik XII.

Državni zbor.

Z Dunaja, 15. maja.

Levičarji so se vrnili.

Po dvadnevem kujanji so se danes levičarji zopet vrnili v državno zbornico. Da bi na videz pokrili svojo napako, so po svojih listih te dni trobentali, da so oni imeli prav, in da je dr. Smolka prav po krivem naznanil, da je dotična postava sprejeta. Kdor med poslanci v dvorani sedi, dostikrat ne more precej razsoditi, na kateri strani je večina in večkrat so celo na desnici poslanci sami mislili, da so v manjšini; ko so se pa glasovi prešteli, pokazalo se je, da je večina znašala 20 do 30 glasov. Tudi pri osodepolnem glasovanju bila je taka; levičarji so skupaj sedeli in so mislili, da so v večini, kdor je pa s predsednikovega sedeža pogledal na stoječe in sedeče poslance, prepričal se je na prvi pogled, da je večina stoječih znašala kakih 20 glasov in da je g. predsednik imel čisto prav, ko je izrekel, da je postava sprejeta. Sedel sem pri tisti priliki na zapisnikarjevem sedežu in se prepričal, da je dr. Smolka čisto prav imel in da so levičarji prav s trte zvilili prepir, ki jim je dal povod, da so se pobrali iz državnega zbora. Kakor sem zadnjič pisal, jeli so sami spoznavati, da so se prenaglili, ter so iskali, kako bi z lepa zopet prišli nazaj. V ta namen so danes pri začetku zborovanja po načelniku svojega kluba, dr. Tomaščuku, še enkrat naznanili, da je bila po njihovi misli pri osodepolnem glasovanju večina na njih strani, da toraj dotična postava ne more biti predmet daljših obravnav, ob enem pa so nasvetovali, da naj se ta izjava zapiše v zapisnik današnje seje, in da naj se premeni § 63 pravilnega reda, v tem smislu, da se v prihodnje kaj takega ne bo ponovilo.

Dr. Smolka je odgovoril, da to ni res, kar je trdil g. Tomašček in da mora on tudi danes ostati pri tem, da je on kot predsednik ravnal čisto pravilno. Zoper to pa on nič nima, da se reč sprejme v zapisnik, ako zbornica temu pritrdi.

Predlog o premembi pravičnega reda pa bode prišel na dnevni red ene prihodnjih sej. Živahni dobro-klici so pričali, da je večina ene misli s svojim predsednikom, Groholski pa je stavil predlog, da naj se z izjavo g. Tomaščuka v zapisnik sprejme tudi ta odgovor predsednikov. Pri glasovanju se je soglasno sklenilo, da se izjava levičarjev in odgovor Smolkov natančno zapišeta v vradni zapisnik današnje seje. S tem je bil vihar potolažen in prejšnji mir se je zopet povrnil v zbornico.

Vojaške vaje ob nedeljah in praznikih.

Preden se je pričel dnevni red, odgovoril je deželno-brambovski minister poslancu Bärnfeindu na interpelacijo, mu je li znano, da so imeli deželno-brambovci v Ljubnem celo veliko nedeljo svoje vaje in kaj misli storiti, da se kaj takega ne bo več zgodilo. G. minister je odgovoril, da bode strogo gledal na to, da se bodo izvrševale dotične najvišje določbe.

Dnevni red.

Na vrsto so prišle potem postave o izjemnih sodnijah in o začasnem prenehanju porotnih sodnij v Dalmaciji pa o poštnih in telegrafskih poslopih v Gradci, Olomuci in Opavi, ki so bile sprejete v tretjem branji. Dr. Roser je za tem vtemeljeval svoj predlog, da naj se s posebno postavo skrbi, da obične dobé primerno odškodovanje za tiste dohodke, ki so jih prej imele od železnic, ki so sedaj prešle v državno oskrbovanje. Ta predlog se je izročil v pretresanje davkarskemu odseku, pa je bil že danes napravil obširen razgovor, ki so se ga vdeležili Fürnkranz, Steudel, Vielguth in Rieger.

Obrtniška postava.

Ob pol ene popoldne pričela se je obravnava o 6. oddelku obrtniške postave, ki je posebne važnosti in bo dala državnemu zboru jako veliko opraviti. Grof Belcredi pričel je obravnavo s kratko opazko, da si končno besedo pridrži za tedaj, ko bode splošnja obravnava dovršena. G. predsednik pa naznani, da so se kot govorniki za postavo oglasili: Pacher, Bilinski, Chamiec, Adamek, Tonner,

Mieroszowski, Wurm, Liechtenstein Alojzij, Suda, Hevera, Jan, Wiesenburg, Fürnkranz, Klun. Zoper postavo pa hočejo govoriti: Sax, Löblich, Mauthner, Auspiz, Matscheko, Hallwich, Ehrlih, Peez, Schwab, Gomperz, Wolfrum, Exner, Haase.

Iz te dolge vrste govornikov, se toraj more sklepati, da bo obravnava trpela precej dolgo in da se bo mogla zbornica jako podvizati, ako bo hotela do binkošti končati svoje delo.

Ko sklepam to svoje poročilo, govori prvi zoper oartniško postavo profesor Sax; poslancev je ostalo malo, ker govori dolgočasno in tudi prej natlačene galerije so se spraznile. Ljudem, ki hodijo poslušat, mirne razprave navadno ne dopadajo, oni so le veseli in zadovoljni, kadar je v zbornici kaka „hetz“, kakoršne se pa pri obrtniški postavi ni nadejati.

Glas ruskih pedagogov o nemškem „Schulvereinu“.

(Konec.)

Povdarjal je sicer drugi govornik, kako bo zgodovina to njih pokolenje za najsrečnejše smatrala, kteremu se je posrečilo izvršiti tako „veliko idejo“. A ktero idejo vendar? Dasi tudi tají „Schulverein“ svoje namene, kot kača noge, vendar ta velika ideja ne zamore družega biti, kakor ponemčiti Čehe in nas Slovence in potem s pomočjo te velike ideje vstvariti v sredi Evrope veliko nemško cesarstvo, ter potisniti Avstrijo, če jo bo še kaj ostalo, na vzhod. Dokler se pa še Čehi in Slovenci za take kot smo (Avstriji vedno zvesti in vdani), smatramo, pa bi istinito izpeljava te „veliko ideje“ povzročila navdušenim Nemcem še dosti neprilичnosti. Kolinska „Koruna“ je pisala, da beračenje pri „Schulvereinu“ ali vstanovitve nemške šole v česki občini je poziv k boju na nož, „Slovenec“ pa trdi, da vsak ki se toliko spozabi, da bi sprejemal od nemškega, bodisi že Dunajskega ali Berolinskega „Schulvereina“ kako podporo, ali bi mu bil v kterikoli zadevi na roko, podpira res veleizdajske namene, in vredno bo, da

LISTEK.

Severno-iztočna morska potovanja skoz severno ledeno morje s posebnim obzirom na Nordenskjöldovo l. 1878—79.

(Spisal prof. I. Steklasa.)

(Dalje.)

Na Barentsovem tretjem potovanju so bili najdeni medvedji otoci in Spicbergi ter se je vsled tega tudi bolj natanko poznavalo severno ledeno morje. Vendar pa je vse to ostalo brez posebnih posledic, ker so se holandeške ekspedicije tako nesrečno zvršile. Nič več niso mislili na pot skozi to morje v Japan in Indijo in to tem manje, ker je ravno tistega leta, ko je Barents na severju zaglavlil, prva holandeška ladija prispela iz Indije okoli Afrike. Z vprašanjem o severno-iztočnem potu v tihi ocean po so se začeli zopet v našem veku zanimati, akoravno tudi med tem niso vsi poskusi prenehali, da se to vprašanje reši.

Želja, da se trgovina iz belega morja razširi

tudi v Sibirijo, podvizala je mnogo mornarjev na nova podvzeta, ktera hočemo tukaj v kratkem omeniti. L. 1608 je hotel Henry Hudson na svojem drugem potovanju okoli Nove Zemlje brodirati in sicer proti iztoku, ali ni se mu posrečilo. V zapadnem delu atlantiškega morja se je Hudson proslavil, pa tudi svoj grob našel; na iztoku pa še tako daleč ni prišel, kakor njegovi predniki v teh predelih severnega ledenega morja.

L. 1611 je pripeljal William Gourdon ladijo napolnjeno z robo na Pustozersk ter brodiral od tukaj proti Novi Zemlji ali brez vsacega vspeha. L. 1612 je hotel kitolovec Jan Cornelisz van Hoorn obbrodirati Novo Zemljo, ali led ga je zaustavil ter se je moral vrniti. L. 1625 se podá Cornelisz Bosman dobro preskrbljen in pripravljen proti iztoku skoz Jugoršar (cesto), ali našel je v Karskem morju toliko ledu, da se je tudi on moral brez vspeha vrniti. L. 1653 je bila poslana proti severo-iztoku danska ekspedicija. To potovanje je opisal v francoskem jeziku de la Martinière tako bajeslovno, da mu se ne more mnogo verovati. L. 1664 in 1668 je oplul kitolovec Villem de Vlamingh Novo Zemljo ter prišel do zimovišča Barentsovega. L. 1666 je bila poslana nova ekspe-

dicija nizozemska proti severo-iztoku ali tudi brez vsacega vspeha. L. 1675 je obiskal Novo Zemljo holandežki kitolovec Cornelisz Piersz Snobberger. V 17. veku se pripoveduje o mornarju Corneliszu Rouleju, da je on ob Novi Zemlji do 84½° s. širine priplul. Dalje proti severju se je videlo po njegovi izjavi veliko odprto morje. Roule je prispel na ta način prav daleč na sever ter je že skoraj pred 100 leti prispel na Franja Josipa zemljo.

L. 1676. Kralj angležki, Jakob II., je poslal Wooda in Flawesa, da najdeta pot skozi severno ledeno morje v tihi ocean. Z dvema brodoma sta odplula imenovana mornarja na morje. Ali to podvzetje je bilo brez vsacega vspeha, kajti Wood ni prišel niti tako daleč na sever in iztok, kakor mnogi navadni kitolovci. Wood je sicer mnogo potoval po morju ali za potovanje skoz led in zimo ni bil, ker ni bil dosta podvzet in vztrajen. Ko mu je led pri Novi Zemlji ladje razbil, ni si znal drugač pomoči ter pomiriti svoje mornarje, nego z žganjem. Sploh je bilo njegovo potovanje brez vsake važnosti, da pač škodljivo, ker je on vse podatke o mogočnosti plovitbe skoz severno ledeno morje proglasil vsled svoje nesreče za izmišljene. Ali vkljub temu

imena dotičnih hitro pridejo na beli dan. Pravi Avstrijanec in Slovenec bi tega ne storil, naj si tudi bi se mu nedolžen dozdeval pogoj, ki ga „Schulverein“ zahteva, namreč učiti v ljudskih šolah med Slovenci le vedno več nemščine. Nemška beseda nam za življenje ni toliko potrebna, kolikor znani hvalisavci „Schulvereina“ povdarjajo, ker si znamo za življenje še drugače svoj živež pridelovati, pač pa je potrebno „Schulvereinovcem“ ponemčenje njim napotje delajočih Slovanov, k vresničenju njih nakan, njih „velike“ (tajne) ideje.

V ostalem pa, ko vsled gmotnega uboštva nismo v stanu enakih protidruštven vstanovljati, glejmo, da nadomestimo to z neprestanim poučevanjem in vzbujanjem k vztrajnosti. Vsak naš časopis naj si vzame v nalogo, svoje bralce na veliko protečo nevarnost opozarjati, ker lahko da bi došli časi, da bi to radi storili, ko bi že prepozno ne bilo. Nesrečen je res naš geografski položaj, ko smo v svojem neznatnem številu izpostavljeni med dva taka veliko zgodovino snovajoča naroda, kakor je tu brezobzirni nemški in tam hinavski italijanski. Kar so še naši pradedje po krutih Turkih, ki so pustošili z ognjem in mečem, svoje narodnosti ohranili, ko so branili zapadno Evropo in v prvi vrsti Nemce pred temi krvoloki, to hočejo sedaj ti poslednji pokončati v zahvalo za lastno osvobodjenje. Zares črna nehvaležnost!

Povdarjajoči in razširjajoči neprestano narodno in avstrijsko domoljubje, pa sklenimo tudi kot en mož pošiljati peticije na državni zbor in ministerstvo, dokler se ta izvršek kot politično društvo (kar je v resnici, če tudi trdi, da ni) razpusti in prepove. To je naša najboljša bramba, in tudi avstrijska patrijotična dolžnost. Ako bi pa naš glas le bil preslišan, glejmo da bomo pripravljeni tudi za vsak drugi slučaj in naval te borbe, ker o vojski ti društveni glavači veliko govoré. Pred vsem pa začnimo enkrat resnično ne le povdarjati, marveč i dejansko izpeljevati slovansko slogo ter opustiti zgodovinski prepir in zmaga bo ostala na naši strani. Avstrija pa je med takimi sosedi nam prava potreba in mi smo potrebni njej, ker da nje ali nas ni, nastale bi poleg nas kmalo nove državne meje, saj škiljenje tje kaj v „rajh“ je že itak povsod znano. Mi smo toraj dolžni se braniti, dolžni stati kot skala za svojo narodnost, ker potrebni še bomo naši Avstriji in Slovanstvu!

Politični pregled.

V Ljubljani, 16. maja.

Notranje dežele.

Levičarji na vsak način hočejo, da bi se dr. Smolka predsedništvu odpovedal, kar si bo pa menda mož še nekoliko premislil, predno bo to storil. Se vé, da listi liberalne stranke si vse prizadevajo, da bi dokazali krivico, ki se liberalcem godi, dokler je Smolka predsednik, toda kjer nič ni, se tudi nič dokazati ne dá! „Tagblatt“ pravi: „Levič družega ne kaže, kakor državnemu zboru hrbet obrniti, ako bi se jim ne dalo zadostenje, ktero je le mogoče, ako se Smolka odpove predsedništvu, in še se ne more z gotovostjo reči, če bi tako zado-

stenje v resnici zadostovalo, tolika je razburjenost med ljudmi.“ Da je vse to silno smešno, neumno in neresnično, nam pač ni treba še posebej povdarjati; kdor nemške liberalce pozna in vé kakošni tiči so to, bo takoj vedel pri čem da je. Vse skupaj ni nič drugega, kakor tista stara vedno se ponavljajoča pesem o zatiranji nemštva; če pa človek pogleda, kje se zatira, pa ni nikjer nič videti. Liberalcem Smolka zaradi tega ni všeč, ker je strogo pravičen in želi vsakemu svoje pravice; to je pa ravno tisti trn, ki liberalce tako v peto in v oči bode, da bi ga najrajši odstranili, in za to toliki trud.

Lep kos socijalne gnjilobe iz **tovarniškega življenja** odkrila nam je pravda zaradi razžalenja časti med liberalnim poslancem Wiesenburgom in pa „Kikeriki“-jem. Poslednji list prinesel je 28. februarija novico, da je poslanec Wiesenburg „poklonil“ 500 gold. za žene izgnanih anarhistov. Dalje je „Kikeriki“ razpravljaj razmere Wiesenburgovih delavcev, ker je tudi on, kakor večina levičarjev — fabrikant, in pravi, da se Wiesenburg za delavce po celi Evropi briga, za svoje pa ne in ravno v njegovi tovarni se godijo vnebovpijoče krivice. Ondi morajo za pičlo plačo delavci do 11. ure ponoči trdo delati; za vsako malo napako se jim na plači utrga in ni še dolgo tega, da je delavka iz omenjene tovarne za cel teden trdega dela cela dva krajcarja plače potegnila, vse drugo so ji odtргali za skazeno delo. Kam da utrgane svote preidejo, ne vé živ krst, ker se o tej zadevi nikjer ničesar zapisanega ne najde. Brž ko ne porabijo se pa krvavo zasluženi krajcarji za podporo židovskih časnikov, ki „kapitaliste“ in pa „nemško reč“ zagovarjajo. Wiesenburg je zaradi tega „Kikeriki“-a tožil in porotniki so spoznali Wiesenburga za nekrivega, na kar je obsodila sodnija „Kikeriki“-jevega odgovornega vrednika g. Herdlička v dva mesečni zapor. Znamenit je pri tej tožbi nazor porotnikov in izjave poklicanih prič. Poslednje so večinoma ne le vse potrdile, kar je „Kikeriki“ obelodanil, za resnico, temveč tudi še povedale, da se z delavci v tovarni liberalnega poslanca Wiesenburga silno surovo postopa, da posebno ženske tu pa tam pazniki in poslovdje celó pretepajo, da so bili delavci moralno prisiljeni odstopiti od „splošnega delalskega podpornega društva“ in več družih za gospodarja tovarne ne ravno priporočila vrednih dogodkov. Porotniki se vendar le niso dali prepričati, da bi bil Wiesenburg res kriv obdolženega dejanja, potrdili so vprašanje, če li je „Kikeriki“ razžaljenja časti kriv z 10 proti 2 glasovoma. Kaj pravijo bralci k temu? Mar li ne duhtí nekoliko po — nečem?

V **Dalmaciji** se pripravljajo na preosnovo občinske uprave in pa narodnih šol, katerih se mislijo še v bodočem zasedanju deželnega zbora dalmatinskega poprijeti. Saj je skrajni čas, posebno kar se šolstva tiče, ker je ni v celi Avstriji dežele, kjer bi bilo šolstvo toliko zanemarjeno, kakor ravno ondí. Posebno učiteljica so jako čudno vredjena. Ker smo pa nedavno že o njih govorili, se nam danes ne zdi potrebno reči dalje razpravljati. Nadzornik dalmatinskih srednjih šol, gospod Glavinic, je dobil ukaz od ministerstva za poduk, da naj se bodoči mesec v Bosno podá in ondí srednje šole pregleda in dotično poročilo napravi. Deželni zbor se bo pričel menda 16. junija in dopolnilne volitve pa 1. in 3. junija. Kandidatje narodne stranke so: za mesto Makarska tajnik dež. odbora Ljubič, za mesto Kurcola dr. Zafronij in Spljetske kmetiške občine odvetnik dr. Manger ter se je nadjati, da bodo zmagali. Narodna stranka imela bo potem 27 glasov na razpolaganje, laška 6 in srbska opozicija pa deset.

Obnašanje **levičarskih liberalcev** v državnem zboru je že tako pohujšljivo, da mu ni lahko primere najti. Ker se jim tolikokrat iz trte zviti prepiri in zabavljanja niso obnesli, sklenili so škandal po drugem načinu v zbornici nadaljevati. Ta najnovejši način je slepa opozicija, nasprotovanje na

vsak način: Ako boš rekel ti belo, porečem jaz črno! Sedaj so vso svojo hudobijo in zlovoljnost koncentrirali, da bodo skušali odbiti in če tega ne, pa vsaj zavleči obravnave o obrtnem redu. Sklenili so pri vseh debatah, kolikor jih še bo, zahtevati poimensko glasovanje. Nadjamo se, da se bode večina tudi teh kléč srečno ognila in se tako še letos reši cela obrtna postava, ktere narod željno pričakuje.

Meščanska kazina v Dornbirnu na Predarlškem sklenila je v svojem obnem zboru vložiti protest proti **oropanji propagandnega posestva**, ktero tudi ona za skupno premoženje vesoljnega krščanstva smatra. Naprosili so svojega predsednika, da naj protest napiše, ki se bo ob svojem času potem izročil članu delegacije iz Predarlškega za visoko delegacijo in za vlado.

Vnanje države.

Lahí so se že jeli gibati, kar se tiče vdeležbe pri egiptovski konferenci. „Gazzetta d'Italia“ ima v tem smislu daljši članek, o katerem bi se skoraj trditi smelo, da je „od zgoraj“ navdihnen in ondí je vse narisano, zaradi česar Italijo srce boli, kadar se vroče Afrike domisli. Italija bode skrbela, da se bo egiptovsko vprašanje, kakor zatoženec pripravi pred evropsko sodišče. Ako bi Angleška ne bila zadovoljna s predlogom, naj prepusti svoje mesto Italiji in ona bode Angleški privolila, kar bo na konferenci sama za-se zahtevala. Uloga, ki jo bo Laška na tej konferenci imela, bode merodajna za bodočo trgovino, za izvoz, kakor tudi za bodoči laški vpliv v tistih krajih. Laška se mora z obema rokama oprijeti priložnosti, da si zopet ustanovi vpliv v deželi Faraonov, kar se ji bo tudi posrečilo, ako se ne izneveri nalogi civilizacije in svojemu lastnemu izročilu. Pred vsem pa mora Laški na tem ležeče biti, da se Sudan ne pusti Mahdiju in njegovi družali v rokah. Treba se bo toraj do dobrega sporazuma z Angleško in s Francozi, da se ji ne zgodi, kar se ji na Berolinskem kongresu prigodilo, od koder se je za eno nado bolj revna in za eno blamažo bogateja povrnila.

Na **Ruskem** bodo imeli že zopet slavnost. V Petrogradu bodo namreč proglasili ruskega careviča prestolonaslednika za polnoletnega. Ob tej priložnosti podal se bo tja v imenu nemške cesarske družine, ktera si je z rusko v sorodu, princ Viljem, najstarejši sin nemškega prestolonaslednika princa Fridrika Viljema.

Na **Nemškem** so postavili proti socijalistom zopet podaljšali. Zastopnik in apostol socijalne stranke, poslanec Bebel, se je pri tretjem branji dotične postavbe posebno odlikoval v napadanju vseh tistih, ki bodo za postavbo glasovali; da, celó parlament je komedijo imenoval, ktera je sprejem in podaljšanje socijalistične postavbe omogočila. Dalje je jel sramotiti katoličane in katoliško duhovščino in je rekel, da se tudi katoliških krogov že socijalizem prijema. Kako so pred nekaj leti kaplani rovali proti kapitalizmu; da, celó Lassallejevih citatov so se posluževali v svojih govorih, s kterimi so še celó Bebelove privržence posekali. Ko bi bili pa takrat ljudem poleg nebes na onem svetu tudi še nebesa na tem svetu obljubili, prepričali bi se bili katoliški poslanci že do dobrega, da bi jim ne bilo mogoče dane obljube sporniti. Potem se je obrnil na zakon in na tako zvano „prsto ljubezen“, o čemur mu pa predsednik ni pustil govoriti, rekoč, da tako govorjenje v parlamentu ni dostojno. Na to se Bebel zopet k splošnim socijalnim zahtevam povrne in skuša dokazati, da se bo prevrat na tem polji vsled vednega izžemanja priprostega ljudstva po kapitalistih in iz ravno tistega vzroka vedno rastočega proletarijata, kteremu se tudi še učeni proletarijat pridruži, danes ali jutri s silo izvršil, ako mu država sama ne bo ob pravem času po zdatni preosnovi današnjih razmer in izpolnitvi pravičnih želj socijalistov poti preprečila.

se je vendar še vedno verovalo, da se dá broditi po polarnem morju. To so trdili vedno znameniti geografi D. Barrington, F. Wrangel, A. Petermann itd. Prof. Nordenskjöld tudi tako misli, in sam pravi, da je bil dolgo časa protivnega mnenja, skoraj vseh mornarjev, ki so prodrli v severno ledeno morje, da je severno ledeno morje vedno pokrito z neprehodnim in s prelomljenim ali pa sovisečim ledom; zdaj pa je družega mnenja, ko je dvakrat prezimoval — enkrat pod 79° 53' bliže severnemu polu, nego kateri drugi v starem svetu — ter videl, da morje popolnoma ne zamrzne niti v najbližnji bližini kopna. On iz tega sklepa, da morje nikdar globoko in daleč od kopna ne zamrzne. V tem pogledu ni nič protivnega v starih pripovedih, in kar se je enkrat zgodilo, mora se tudi še dogoditi.

Brezvspešni izid potovanja Woodovega na severno-iztok poplašil je tudi vse ostale mornarje tako močno, da je preteklo 200 let preden se je našla zopet ekspedicija za tako podvzetje, na ktero je vsaj s početka smerala, ali kasneje ga spremenila. To je avstrijska ekspedicija pod Payerom in Weyprechtom l. 1872—74, ktera sicer ni mogla daleč proti iztoku prodreti ali je vendar odkritjem Franje Josipove

zemlje in opisom severnih krajev znamenita. Ako se ta ekspedicija broji med severno-iztočne, potem je ona neposredna predhodnica Vegine vožnje v tih krajih.

Če so pa na tak način prave severno-iztočne vožnje za dolgo časa med potovanjem Woodovim in Payerovim skoraj popolnoma prenehale, vendar so se v tem času podvzemale druge vožnje preiskovalne in ribarske, po kterih smo zvedeli natančno poznavanje Nove Zemlje in Karskega morja. Ta potovanja so podvzemali večidel Rusi in Skandinavci ter so pripravili pot najnovejšemu sijajnemu vspehu potovanja skozi severno-iztočno morje v tihi ocean. Tukaj hočemo v kratkem omeniti najvažnejša potovanja ruska in norveška v severno ledeno morje.

Severno-iztočna potovanja Rusov in Norvežanov.

Že poprej je bilo omenjeno, da so Rusi davno pred Angleži in Holandezi v polarnem morju živahno brodarili ter dohajali s svojimi ladjami iz Belega morja v Pečoro, Ob, Jenisej in druge manjše rečice. Se vé, da je bilo vse to zedinjeno z velikimi težavami — bilo je gotovo izvrstnih mornarjev med

njimi — vendar nam kronisti ne vedó navesti takih ruskih mož, ki bi mogli poleg Willoughbya, Borrougha, Peta in Barentsa ostati poslavljani v povesti najdeb razun enega samega, ki spada pa že na poznejše čase, dočim iz 16. in 17. veka ni nobenega. Ta mornar je Rodivan Ivanov, ki je bil več let krmilar na neki ruski ladiji, s ktero je hodil na ribji lov na Novo Zemljo in Vajgački otok.

11. septembra l. 1690 ste se razbili Rodivanu Ivanovu dve ladiji pri otoku Serapova Koska, bržkone v južnem delu Karskega morja. Tukaj so bili mornarji prisiljeni prezimovati ter so si brž napravili hišico od ilovce in desk, postavili si v njo tudi peč a za svečavo rabili ribjo mast. Mornarjev je bilo 15, a od tih jih je 11 na kurdeju umrlo, in sicer najpopred zato, ker niso dosti po zraku hodili, a drugo ker niso imeli dostatne zdrave hrane. Večkrat so trpeli lakoto. Samojedi na bližnjem kopnu so jim bili sovražni ter so zatoraj morali ostati na otoku, a na vso srečo je doplavalila ruska ladija na ribji lov semkaj ter so se tako rešili. Vitsen, ki pripoveduje o tem potovanju še dostavlja, da se je eno leto poprej ena ruska ribarska ladija razbila iztočno od Oba.

(Dalje prih.)

V *Dublinu* so prijeli fenirja Mac Zinna v trenutku, ko je hotel vstopiti v Dublinski grad. Kaj je mož ondi iskal, ne bo težko vganiti, ako je res, kar pravijo, da je imel pri sebi ploščevinasto posodo napolnjeno z dvema funti smodnika. Posoda je imela vžigalo.

Izvirni dopisi.

Izpod Pohorja, 9. maja.*) Ker do zdaj še niste kacega dopisa sprejeli o zborovanju „Slov. društva“ v Slov. Bistrici dne 4. t. m., blagovolite moje poročilo sprejeti, ki sem tudi tam bil. To zborovanje je na mnogo stran zanimivo. Kakor je že znano iz „Südsteier. Post“, hoteli so Bistričani (ki so menda najstrupenejši nemčurji na Štajarskem) ta shod na vsak način preprečiti. Zato so na vse kriplice delali, da bi „Slov. društvo“ v Bistrici ne bi moglo prostora za zborovanje dobiti, in so tudi za tega del tako gospo Nondlovo obdelovali, da je že najete svoje prostore „Slov. društvu“ skoraj v zadnjem trenutku odpovedala. Tudi je baje neki Bistriški nemčur gosp. dr. Radaju pismo pisal, v katerem se mu grozi, da bo najeta druhal Slovence med zborovanjem napadla, pretepla in razgnala. A Bistriški nemčurji svojega namena le niso dosegli. Kar žena slovenske krvi ni hotela dovoliti, storil je pošten nemec gosp. krčmar Adelstein v Bistrici, rekoč: „To bi bilo vendar sramotno za naše mesto, da bi se Slovenci pri nas ne smeli sniti in svoj zbor imeti, krčmarsko kazalo nad mojimi vratmi je za vse, za Nemce in Slovence“ in je radovoljno prepustil svoje — žalibog malo premajhne — prostore Slovincem za ta dan na porabo. Kar se pa nagroženega napada tiče, je bilo pa zato tudi preskrbljeno. Ko smo prišli k zborovanju, čakalo je že pet žandarjev pred hišo Adelsteinovo; nemčurji so se bili pa poskrili po svojih hišah, kakor čuki, da je bilo razen prihajajočih kmetov mesto čisto prazno. Zvedeli smo tudi, da je Bistriška garnizona imela ukaz, takoj se na ulicah prikazati, če bi nemčurji kake izgrede prouzročili. Če je to zadnje resnično, mora pač Bistričane pod kožo sram biti, če imajo še količkaj čuta dostojnosti in spodobnosti, da tako grdo žalijo vsem narodom sveto dolžnost gostoljubnosti, in da se pošteni kmetje, ki so Bistriškim lačenbergerjem že marsikteri sold znosili (saj inace bi ti itak ne mogli živeti!) pred njimi morajo varovati — z bajoneti!

Ob treh popoldne je bil začetek zbora napovedan. Že so bile vse sobe napolnjene in še je od vseh strani mnogo ljudstva prihajalo. Bilo jih je po mojem štetju kakih 300, če ne več, in to najodličnejših posestnikov, posebno županov, bivših in sedanjih, iz Bistriškega in Konjiškega okraja. Samo kaka tretjina je dobila prostor v hiši, drugi so morali zunaj ostati. Nekaj minut po treh začne gosp. predsednik „Slov. društva“ sejo, pozdravlja prišlice, izrazi veselje, da se je toliko vrlih mož zbralo, in predstavi zboru komisarja — g. okr. glavarja Mariborskega, ki je prišel v veliki uniformi. Zbrani mu zakličejo trikratni „živio“ in na to dá g. predsednik besedo deželnemu poslancu g. dr. Radaju. G. dr. Radaj poroča o svojem delovanju v deželnem zboru štajarskem s posebnim ozirom na lokalne zadeve, točno, temeljito in mirno, kakor je temu g. poslancu sploh lastno, zraven pa prav po domače, da ga je vsak kmet lahko razumel. Zbrani so ga jako pazljivo poslušali in pri nekterih točkah, kakor n. pr. pri vprašanju o ženitvi nemaničev glasno pritkavali. Ko je svoje kako uro trajajoče poročilo končal, glasila se mu je živahna zahvala od vseh strani. Na to nastopi tajnik „Slov. društva“, g. dr. Dečko, in razgrne v prekrasni slovenščini namere in zvižaje zloglasnega „Schulvereina“. Poslušalci so govor spremljali z pogostimi klici odobravanja. Posebno je dopadel se tisti del njegovega govora, v katerem je g. govornik s fakti dokazal, da nemški „Schulverein“ ne mara in ne skrbi za nemške otroke, le po slovenskih streže, ker jih hoče ponemčiti, in zraven še za Nemčijo privržence snubi.

Zdaj se oglasi k besedi, od pričujočih z „živio“ pozdravljen, č. g. dr. Gregorec. Omenil je najpoprej, s kakimi ovirami se je ta zbor osnoval; očitno hvalo poštenemu nemcu izrekajoč, ki je „Slov. društvu“ svojo hišo na razpolaganje ponudil. Potem pa je govoril g. govornik o propadu kmetijstva na Štajarskem. Ko je omenil, da so štajarski kmetje najbolj zadolženi, bolj ko vsih družih dežel, da imajo blizo

200 milijonov gold. vknjiženega dolga, od ktere ga morajo vsako leto kacic 10 milijonov gold. obresti plačevati: so pričujoči kmetje kar strahu ostrmeli! Z zgovorno besedo je potem učeni gospod razpravljal na dalje vzroke tega strahovitega propada, med katerimi je zlasti omenjal slabo, zapravljivo gospodarstvo dosedanje liberalne večine v deželnem zboru Štajarskem. Potem je navajal pripomočke, kako bi se zamoglo kmetijstvo pogina rešiti in je povdarjal, da je pred vsem potreba, liberalno večino v deželnem zboru vreči. Če konservativci zmagajo, bo vse drugače šlo, in za tega del na dalje opominja poslušalce, naj vsak v svojem krogu dela, kolikor mogoče, da zmaga pravična reč. Na to vmes poseže v predmet svojega predgovornika, in ker zlasti v Slov. Bistriškem okraju nemčurji zapeljavajo ljudi z lažjo, da hočejo Slovenci nemščino popolnoma iz šole izbacniti, predlaga konečno naslednjo resolucijo, ki se „per acclamationem“ sprejme: „Učni jezik v spodnje Štajarskih šolah bodi slovenski, nemški jezik pa le učni predmet.“ Sklenil pa je g. govornik svoj govor z naslednjimi besedami, ki bodo vsem poslušalcem gotovo dolgo v spominu ostale: „Krasen je vaš kraj, in tudi presvitli cesar, ko so lani po naši deželi potovali, so občudovali lepoto tega kraja. Zares krasna je slovenska zemlja, zato se pa ne smemo čuditi, da ne dopade samo vam, ampak tudi drugim. Zato bi vas radi izpodrinili in se sami na vašo posestvo vsedli, vi pa branite si svojo zemljo in svoj jezik in dedščino, ki ste je prejeli od prednikov, neprikrajšano izročite svojim naslednikom.“ Mogočen vtis je ta govor napravil pri vseh poslušalcih in upamo, da bode obrodil tudi dober sad pri prihodnjih volitvah v tem okraju.

Že je sklepal o 1/2 6. uri predsednik sejo, ko viharji „živio“-klici naznanjajo prihod novega imenitnega gosta. G. dr. Vošnjak, državni poslanec, se je bil ravnokar z vlakom pripeljal z Dunaja. Prišel je naviš k zboru, že poprej kot govornik naprošen. Govoril je tudi on o propadu narodnega gospodarstva in o njegovih vzrokih, potem dal nekatere migljeje, kako se pri prihodnji volitvi obnašati, obetal boljšo prihodnost in opominjal k vztrajnosti. Da je tudi ta govor bil z veliko pohvalo sprejet, se pri zupanju, ki ga g. dr. Vošnjak pri naših narodnjakih vživa, samo ob sebi razume. Potem so bile še od posameznih kmetov stavljeni vprašanja, izrečene želje in za tem je ob 6. uri zvečer bila sklenjena seja s trikratnim navdušenimi „živio“-klici na presvitlega cesarja.

Mir in red se nista znatno kalila. Nekteri kmetški kričaji iz Loč in Bistriške okolice so pač — že pijani, zraven pa menda tudi našuntani — zunaj in znotraj nekoliko rogovillili, pa so kmalo bili prisiljeni, jezik za zobmi držati.

Pri takih zborih je sicer navada, da gosti še skupaj ostanejo in se po domače še dalje časa pri kupici vina razveseljujejo. Tu pa ni bilo tako. Ob 7. uri menda nobenega tujca ni bilo več v mestu. Smo pač čutili, da noč ima svojo moč, še posebno v Slov. Bistrici, in da ni varno narodnjakom pri takih priložnostih iz tega nemčurskega gnjezda po noči domu hoditi. Iz marsiktere kopice na trgu stoječih mladih pobalinov je bilo slišati sikanje: „Verfluchte Pfaffen, Schwarzhofen, windische Bagage etc.“ (Kaj ne lepi cvet Bistriške, „šulvereinske“ kulture!) Nekega poštenega moža iz Venčesla, bivšega župana, je posebno surovi sin nekega Bistriškega mesarja s palico vdaril mimogredočega! Čudno je to, kako ta „furor teutonicus“ ljudi tako oslepi, da sami sebi škodo delajo. Mestu Slov. Bistrica s svojimi 1400 prebivalci gospodarstvo očitno hira, saj sami Bistričani tožujejo: „Es ist jetzt kein Verkehr, kein Verdienst!“ Lani so beračili na Dunaji za novo kosarno in večjo garnizono, zdaj pa bodo menda še to zgubili, ki jo imajo. In pri vsem tem še ljudi, ki bi jim lahko dali kaj skupiti s svojo zlobnostjo od sebe proč odganjajo.

Iz Celja, 14. maja. (Gorko vreme. Schulverein.) Vsled gorkega vremena je dosegla bistra Savinja že toploto do 16°; mnogo se jih že v njej koplje.

Ženski in dekliški oddelek nemškega „Schulvereina“ se snuje v Celji. Soproga znanega dr. Steppischnegga vabi gospe in gospodične iz Celja in okolice k vdeležbi. Kaj si bodo te goske (ne „pe“) še vse izmislile?

Predsednik nemškega „Schulvereina“ za Celjsko okolico je iz Švicarskega privandran protestant Lutz, posestnik „hrvatskega mlina“; a njegov namestnik po sili-Nemec Malle, dozdajšnji župan v Celjski okolici. Omenjeni gosp. Lutz nima niti avstrijske dr-

žavlanske pravice. Prihodnjo nedeljo, 18. maja, se otvori oddelek nemškega „Schulvereina“ v Št. Jurji na južni železnici. Poseben vlak se odpelje iz Celja med 3. in 4. uro tje, okoli 9. ure zvečer pa zopet v Celje. Radovedni smo, koliko domačih Sentjurčanov se bo vpisalo v to „prajzovsko“ društvo. Priznati pač moramo, da nasprotniki našega naroda so silno delavni; treba bo še bolj združiti vse naše moči in napeti vse sile, če nočemo doživeti, da se med nami zaredi sčasoma toliko strupenih gadov, da jih več zdrobiti ne bomo mogli.

Iz Celja, 15. maja. Zastran novega Ljubljanskega škofa piše današnja „Deutsche Wacht“, da se od narodne strani kot nov Ljubljanski škof imenuje g. dr. Stanonik, med tem ko liberalna stranka srčno želi, da to mesto zasede g. Premierstein, ki je v Ljubljani zavoljo svoje prijaznosti in zavoljo svojega blagega srca v najboljšem spominu.*) On je potomec žlahtne kranjske rodovine in je svoje dohodke mnogokrat porabil, da je skrivel dobrote delil in sramožljive ubožce podpiral. Liberalni stranki bi bil prijeten tudi korar Pavker.**)

Od Velenja, 14. maja. (Toplota.) Danes obhaja zadnji izmed znanih treh „možev-lednik“ svoj god. Toda mrzlega vremena letos te dni nismo čutili prav nič, pač pa je pripekala v resnici celó letna vročina. Danes ob poludne je živo srebro kazalo 22° R. v senci.

Dopisnikov sosed trdi, da se o tem času, ko nevarni „ledniki“ godujejo, v dvajsetih letih komaj enkrat primeri tako silna toplota. Ta povspešuje rast. Danes zjutraj je nekdo rekel, da se hmeljeve sadike tako nagloma razvijajo, da se razraščanje skoraj vidi. Tudi nekemu čebelarju je pretečena sobota izvalila mladroj; včeraj ogrebal je že družega, med tem ko so lani mu čebele rojile še le koncem majnika.

Sedaj proti večeru je začel pihati močen veter. Ker pa lepi in veseli majnik ima tudi svoje muhe, vsled tega še se lahko pripeti, da nam se v mrzle dneve prevrže dosednji razmeroma prevroči čas.

Iz Slatine, 13. maja. (Ali nimajo prav?) Doma pri nas na murskem polji, ako čuk čuka in če ga sliši kaka že grobu se bližajoča ženica, nato milo pravi: joj meni! kje neki tukaj nedaleč pa je kdo betežen, bolan, ker mu čuk že naznanja — smrt. Oh siromaček! gotovo ga bode sčukal, da bo šel v gabérje, to je, da bode umrl ter ga bodo izročili črni zemlji. Okoli domačega grobišča našega v slavnem Lotmerki je namreč živ plot gabrov, odtod beseda, da koga „v gabérje“ pošljejo.

Tukaj na Slatini je prav dosti čukov. Mi bolelehi Slatinčarji bomo toraj prišli v gabérje. Drugim ljudem pa bodi v svarilo povedano: Bog ne daj, da bi se kdo več na Slatino podal, ker bode „gotovo“ umrl. Vsaj jaz temu pritrdim in imam za resnico, kar pravijo stare babice, ker menim, da je več ali manje že vsak Slatinčar bil na bližnjih gričih, kjer se križajo za sprehajanje lepo opravljene steze med senčnatim — gabérjem.

Ti, sivi čuk, ti! Kdor je tukaj bolan, pač lahko pride v gabérje in mora umreti, če ne zdaj, pa pozneje, kadar bode ravno božja volja. In iz tega je razvidno, da skrbne ženice imajo prav.

Iz Celovca, 13. maja. (Raznoterosti.) Pretekli teden so bile dovršene volitve za mestni zbor, o zmagah ali posebnih bojih tú še govora ni, in ravno zaradi tega so bile volitve srednje obiskane, v 3. razredu še celó prav slabo. kajti volilnih glasov je bilo le 92 oddanih, za izvoljene se Slovenci v obče prav nič ne brigajo, ker pripadajo nemško-liberalni stranki. Huje je bilo v 2. razredu, ker prav v tem razredu je tukajšnji „komunalverein“, kateri navadno nastavlja njemu ljube kandidate in jih opušča, ako niso po njegovi volji, hotel kar meni nič tebi nič nekega odstopivšega mestnega odbornika prezreti in na njegovo mesto družega moža posaditi, kar se mu pa vendar ni posrečilo. Veliko volilcev, dasi ravno nemško mislečih, se je uprlo temu in jeli so agitirati za starega odstopivšega odbornika in so stvar tako do go tirali, da so po plakatih pozivali svoje sovolilce, da naj pokažejo, da niso sluge „komunalvereina“, kar so tudi naredili in od „čudnega komunalvereina“ kandidat je sijajno — propadel.

*) Ali kali! Ne spodobi se „Slovincu“ zabavljati čez duhovnika in tega tudi ne bode storil; a toliko smemo reči: Imenovanje g. kanonika Premiersteina bi bila nesreča za škofijo in nesreča za — njega samega. Vredn.

**) Z gosp. kanonikom pl. Pavkerjem bili bi mi vsi zadovoljni. Mar li tudi liberalci, ne vemo. Vredn.

Veliko večjo pozornost in agitacijo pa bodo prizadevale bližajoče se volitve v deželni zbor. Delovati bode treba kmalu pričeti; posebno po slovenskih pokrajinah bi bilo dobro, da bi se dela vendar enkrat resno poprijeli in ne opuščali vse prihodnosti. Ravno pri tej priliki moram pripoznati, da tu pravih vztrajno delavnih ljudi zelo pomanjkuje, ki bi se vztrajno pečali za slovensko stvar; pač pa smejo nemški gospodje vtikati se v vsako stvar, posebno so kaj pridni postavljati kako „Ortsgruppe“ v čisto slovenske pokrajine.

Žalibog, da so razmere za nas Slovence tu nekam zelo čudne in se tudi dobrega vspeha nadjati ni. Voditelji delovanja koroških Slovencev se starajo in omagujejo, mladine navdušene se pa pogreša povsod. Pa hočemo videti, kaj nam prihodnost prinese, dasiravno nam rožic ne obeta.

O „Schulvereinu“ pisati je že preabotno, ker se ta povsod usilja in nastavlja svojo strupeno zalogo, pač pa je smešna neka jeza in opozicija tukajšnjega nemškega društva o izdaji statistične brošure od statistične komisije na Dunaju, zakaj da so krajevni imeni tudi slovensko tiskani. Radi bi le vedeli, kake izraze imajo naši „učeni“ gospodje za Dobrač, Obir in še mnogo drugih krajevnih imena, kateri so čisto slovenski in slovenske korenine, marsikako so že dobro spačili in preobrnil, morda ima to društvo kak zapisnik v katerem so zgoli čisto nemška imena.

Omeniti mi je še „Turnvereina“ v Beljaku, kateri napravi nekaj „Gautag“ in to v kratkem, kamor so se za prihod oglasili tudi vaši Ljubljanski „turnarčki“ in Tržaški, to bode skok in jok za vaše tako nesrečne bratce; ako mi bode prilika dana, bodem o izhodu Vam še posebej poročal*), kako zmes bodo skrpali ti, „pionirji“ velikega nemškega mostu od Balte do Jadranskega morja.

Vreme imamo sedaj tu prav lepo, dasiravno se je maj prav slabo pričel in je 5. maja še prav močno celi dan snežilo. Tujcev se je nadjati letošnje poltje na naše jezero tudi obilo, ker so baje vsa stanovanja, dasiravno jako draga (po 30 gl. na mesec ena oseba) že oddana, posebno v Poreču in Vrbi. Poreč je postal jako krasen in se še vedno zida in olupšuje, pa tudi postaja v Poreču je premenila svoje nekdanje lepo ime „Marija na jezeru“ v „Pörschach“.

—r.

Domače novice.

(Gledališki vlak v Prago) snujejo nekteri domoljubi v Ljubljani. Odpeljati bi se imel o počitnicah. Kolikor je doslej znano, bile bi cene tako nizke, da bi se mogel vsakdo vdeležiti izleta v „zlato mater Prago“. Zanimanje za ta vlak je v narodnih krogih Ljubljanskih tudi jako živo in že danes smelo trdimo, da se iz Ljubljane same popelje z njim najmanj sto oseb. — Ker se ima s tem res prekrasnim dejanjem pokazati unanjemu svetu, kako se je že globoko v slovanskih narodih ukoreninila ideja slovanske vzajemnosti in zasvedočiti bratovska ljubezen do političnih zaveznikov naših, prepričani smo, da se oglasi tudi mnogo rodoljubov iz vseh ostalih krajev naše domovine. — Nadejamo se, da nam bode o tej zadevi mogoče o kratkem poročati kaj več.

(„Slovan“).

(Splašil se je) konj nekemu gosp. duhovniku z Gorenjskega pri kolodvoru, kjer je bila cesta zaradi prepeljevanja z vlakom zaprta. Prav počasi pripuha vlak iz Rudolfovega kolodvora in kakor nalašč konju na cesti čakajočemu na ušesa zapiska. Žival takega pozdrava ne navajana zavije, kakor bi trenil ter po bliskovo zbeži. Gospod duhovnik je toliko zavednosti ohranil, da je hitro z vozá poskočil, ter je konja in voz božji previdnosti prepustil. Kakor čujemo je konj voz neki na tri dele razbil in raztrosil, naposled pa praznega dirjanja sit na travniku obstane in se pasti začne.

(Prave maroge) Ljubljanskega mesta so njeni postopači vulgo barábe, ki po noči po gostilnah in po vrtovih ljudi nadlegujejo. Slab berač, ki si po dnevu toliko ne nabere, da bi si zvečer ne mogel kupiti primerne večerje. Toda te grdobe vse po grlu poženo, o njih velja prav od besede do besede: kar „prifehtamo“ vse „zažehtamo“! Nič jim ne dati kakor motiko ali pa lopato v roke, drugače se jih ne bomo odkrižali. Zvečer pa spoditi ga.

*) Drago nam hoče biti! Vred.

(Za tiste, ki se vozijo v Trst) bo zanimiva novica, da se je včeraj pričela vožnja z „omnibusom“ med Trstom in Sežano preko Občine. Marsikak Slovenec ima navado posebno o gorkem poletnem času, da ako se pelje z mešancem, si kupi vozni listek le do Sežane, od koder jo peš v Trst vreže, kamor še vedno poprej pride, kakor pa počasna „šajterga“ mešanec, ki mora cesto okoli Nabrežine vbrati pod kola. Sedaj mu ne bo potreba peš hoditi, da bi se mu po Openski rebri kolena šibile, kakor staremu poštnemu konju, temveč se bo za male krajcarje v Sežani vsedel na omnibus in štirje konji potegnili ga bodo, kakor kakega kneza v primorsko metropolo — v slovanski Trst.

Razne reči.

— V sredo popoldne je umrl na Dunaju protopop ali pravoslavni škof pri ruskem poročništvu, preč. g. Mihael Rajevskij, star 73 let, nagloma v sled srčnega mrtvouda. Ranjki bil je mnogo let v tej službi; bil je tudi častni ud naše Matice Slovenske, ter je po njem prejela mnogotere, celo dragocene knjige. R. I. P.

— Zarad velikih in neprecenljivih zaslug, ki si jih je ranjki Smetana za češki narod po svojih krasnih skladbah pridobil, sklenilo je mestno starešinstvo v Pragi, da se bo Smetanovim posvetnim ostankom napravil sijajen pogreb na mestne stroške. Pogreba so se vdeležila vsa društva v zlati Pragi in iz okolice. Mrliča blagoslovili so v Tujniški cerkvi, kjer so se pri treh altarjih zanj sv. maše brale. Spored je vodila četica „Sokolov“, za katero so se razna društva z godbo uvrstila. Pogreba so se vdeležili vsi dostojanstveniki Praški. Pokopali so ga na Višehradu.

— Glavni dedič po ranjki cesarici Mariji Ani je kralj Franc Neapolitanski. Podedoval bo 12 milijonov. Samostanu Emavs volila je cesarica lišp, ki je silno veliko vreden; med drugim le briljantna igla sama 33.000 goldinarjev velja. Tako poroča „Extrablatt“, ki ima pogostokrat naj prve laži. „Politik“ pravi v telegramu z Dunaja, da je vsa novica, kakor je dolga in široka, od konca do kraja — zlagana.

— Zopet nekoliko anekdot iz življenja pokojnega Pija IX. Nekdaj so se pokojni Pij sprehajali, kar pade pred njimi na kolena reven deček in jih praša: „Ali ste Vi papež?“ „Dá, moj sin, jaz sem papež.“ Deček začne britko jokati: „Nimam očeta in ne matere, da bi za-me skrbela“ ter si briše solze z oči. „Le vesel bodi in nikar se ne jokaj, vsaj si v meni našel očeta“, odvrnejo mu sveti Oče, Izročili so dečka v vzgojilnico in zanj plačevali. — Drugikrat so srečali zunaj Rima raztrganega kmetiča, ki je nesel v košu dračje, katero je nabral v bližnjem gojzdu. „Ali nisi tega ukradel v gojzdu?“ prašajo ga sv. Oče. „Ne, sv. Oče.“ Čemu ti pa bo ta drobnjava?“ „Polento si bom žnjo skuhal.“ „Ali mi hočeš to dračje prodati?“ „Prav rad, kar vzemite ga.“ Sv. Oče so segli v žep in dali kmetiču srebernjak. On ga pa ves začuden gleda in pravi: „Sv. Oče, ne morem zmenjati, da bi Vam nazaj dal.“ „Nič ne dè, le pridrži vse.“ Kmetič se zahvali in gre dalje; kar se obrne in pravi: „Sv. Oče, povedati ste mi pozabili, kam naj to drobnjavo nesem.“ „Kar domu jo nesi, skuhaj si polento in bodi vedno pošten.“ Leta 1860 bi imelo biti nekoliko Francozov od papeža sprejetih v avdienco. V gostilnici, kjer so stanovali so dobili mladega rojaka, ki je zgubil v valovih življenja do malega vso vero. Vendar so ga s sabo spravili k sv. Očetu. Po končani avdienci so prašali sv. Oče potnike, če kaj od njih želé. Vsakdo jih je zakaj prosil, samo oni prostomisljak se ni ganil in ne spregovoril besede. Začuden se obrnejo Pij k njemu, rekoč: „Vi si od mene ničesar ne želite?“ „Ničesar Svetost.“ „Ali čisto nič, moj sin?“ „Ne.“ „Ali imate še očeta?“ „Da.“ „In mater?“ „Ne; mi je umrla.“ „Toraj dobro; ako Vi od mene nič ne želite, Vas pa jaz za nekaj prosim. Moj sin, prosim Vas, bodite tako dobri in molite z menoj „Očenaš“ in „Česena si Marija“ za dušo Vaše matere.“ Na to sta oba pokleknila in molila; po končani molitvi so papež vstali, mladeneč se je pa s solzami v očeh zahvalil za spominek, kterega so dali njegovi materi. — L. 1872, to je po vzetji Rima ali oropanju papeževem je ležal v bolnišnici usmiljenih bratov vrednik najbolj hudobnega časopisa v veliki stiski in največjih bolečinah, ktere mu je povzročila njegova smrtonosna rana. To so zvedeli pokojni Pij in so dejali: „Glejte, kako lepa priložnost se mi je ponudila, da morem svojemu največjemu sovražniku nekaj dobrega storiti! Za bolnika so skrbeli, njegove otroke so pa na lastne stroške vzdržavali v dobrodelnem ustavu. — Neki francoski dostojanstvenik, kateri se je bojeval zoper papeža, je s svojimi tovarši stavil, da bo od papeža sprejet in da bo dobil njihov lastni podpis. Sv. Oče so to zvedeli. Ko je prosil za avdienco, so ga kaj prijazno sprejeli in ko jih je prosil za podpis, so mu dali malo fotografijo, in na njo zapisali besede, ktere je spregovoril Jezus Judežu Iskariotu, ko je prišel z vojniki nad-nj, da bi ga izdal. Zapisali

so namreč besede: „Amice ad quid venisti?“ to je „Prijatelj čemu si prišel?“ — Dne 12. maja 1877. leta, ravno pred svojim rojstnim dnem so dejali Pij IX. k Monsgr. Mogliazzi-ju: „Jutri bo 86 let in potem je dosti.“ Komaj je preteklo na to 9 mesecev, ko so verniki nekega večera molili angeljsko češčenje in med tem se je duša Pija IX. podala v nebeške višave, da bo v raj, v družbi angeljev in svetnikov končala Marijno češčenje, ktero je še na zemlji začela.

Telegrami.

Dunaj, 16. maja. Proforski kolegij modroslovne fakultete sprejel je soglasno predlog, da naj se cesarjevič Rudolf imenuje častnim doktorjem modroslovja. Akademski senat je imenovanje potrdil zopet soglasno.

Dunaj, 15. maja. Kontreadmiral Wissiak je umrl.

Budapešt, 15. maja. Socijalist Prager obsojen je na petnajst mesecev hude ječe. Porotniki so vse vprašanja potrdili. Prager se je pritožil.

Beligrad, 15. maja. Škofijska sinoda volila je opata Panteliča za škofa v Šabac, in kralj ga je potrdil.

Tuji.

15. maja.

Pri **Maliči**: Oesterreicher, kupec, iz Monakova. — Engel, Schafraneg, Kralowsky, Iglíč, Kollermann in Groz, kupč. potovalci, z Dunaja.

Pri **Stonu**: Josip Rath, kupč. potovalec, iz Maribora. — Nikolaj Križaj, župnik, iz Notranjskega. — Janez Zeeler, urar. Pri **Bavarskem dvoru**: Gašpar Schöffmann, iz Trsta.

Dunajska borza.

15. maja.

Papirna renta po 100 gl.	80 gl. 70	kr
Sreberna	81	30
4% avstr. zlata renta, davka prosta	101	55
Papirna renta, davka prosta	96	15
Ogerska zlata renta 6%	122	50
" " " 4%	92	55
" " papirna renta 5%	89	10
Kreditne akeije	160 gl. 319	40
Akeije anglo-avstr. banke	200 gl. 113	80
" " avstr.-ogerske banke	854	—
" " Länderbanke	107	40
" " avst.-oger. Lloyd v Trstu	579	—
" " državne železnice	318	—
" " Tramway-društva velj. 170 gl.	218	50
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 124	25
4% " " 1860	500	136
Državne srečke " " 1864	100	173
" " " " 1864	50	173
Kreditne srečke	100	177
Ljubljanske srečke	20	23
Rudolfove srečke	10	19
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	108	30
" " Ferdinandove sev.	107	25
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104	50
London	121	70
Srebro	—	—
Ces. cekini	5	73
Francoski napoleon.	9	66
Nemške marke	59	55

V Čatežu

je razpisana služba orgljavca oddana g. J. R. v C. Toliko, da vé vsak po tem ravnati se, ker ni mogoče vsakemu posebej odpisovati.

Farno predstojništvo.

Josip Stadler,

stavbeni in galanterijski klepar

v Ljubljani, čevljarske ulice št. 4,

(blizu Hradeckijevega mostu)

se priporoča za vse v njegovo rokodelstvo spadajoča dela tako po mestu, kakor po deželi in prevzame njihovo izvršitev iz novega ali pa tudi le v popravu in pleskanje (barvanje) pri najstrogejem poročtu za dober izdelek in najboljše blago za jako **nizko ceno**.

Jako bogata zaloga

vsakovrstnega blaga iz ploščevine, likanine in kovine, vsakošne kuhinjske in pohištne posode. Ima: kalupe (modli) za peko in žoleo, samovare za kavo in čaj, dalje razne druge samovare, mašine za golaš, bržle in beefsteak, naprave za škropilno kopel, kopelne kadí s sedežem in za otroke, škropilnice za evetlice, polivalnice za vrte, evetlice in otrokom za igrabo v vsakej velikosti in podobi. Umlvalnike za na steno, nabiralnike za pisma, škafe, vrče in vedra, hladilnike za šampanjca in mašine za žganje kave, košarice za kruh in sadje, nosilnike za pitno posodo, posebno za vrčke, reflektorje za na kegljišča, svetilnice za na ulice, za na vrt in žepne, plitvice, biljarske škatle, česalske svetilnice, evetlične vaze razne visokosti in podob za vrtnarje. Svetilnice za procesije in za previdenje bolnikov itd. itd. po **jako znižanih cenah**.

Zaloga in naprava stranišč z voden osnago.

Zunanja naročila se točno izvršujejo, sprejema se tudi izdelovanje predračunov. (6)